

Sử dụng trò chơi học tập trong phát triển kỹ năng đọc cho học sinh lớp 1

Nguyễn Thuý Ngân*, Nguyễn Trọng Hiếu**

*HVCH ngành Giáo dục Tiểu học, Trường Đại học Đồng Tháp

**TS, Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 20/7/2024; Accepted: 29/7/2024; Published: 5/8/2024

Abstract: Reading skills that are well-trained and well-formed will help children read well throughout their lives, help them develop their thinking, feel the goodness and beauty in each lesson, and understand the meaning of languages and words. , sentence, paragraph, essay I just read, understand the commands and requirements in other subjects. In actual teaching, for first grade students there are still some shortcomings in reading skills. Therefore, it is necessary to focus on developing reading skills for students using active teaching techniques, including using learning games.

Keywords: Learning games, students, grade 1, reading skills

1. Đặt vấn đề

Kỹ năng đọc (KNĐ) là sự khởi đầu giúp cho học sinh (HS) chiếm lĩnh một công cụ mới để sử dụng trong học tập và trong giao tiếp. Nếu KNĐ được rèn luyện tốt, hình thành tốt nó sẽ giúp HS đọc tốt suốt cả cuộc đời, giúp các em phát triển tư duy, cảm nhận cái hay, cái đẹp trong mỗi bài học, hiểu được nghĩa của tiếng, từ, câu, đoạn văn, bài văn mình vừa đọc, hiểu được các lệnh các yêu cầu trong các môn học khác. Mặt khác ở lớp 1 HS được tập đọc thành thạo, đọc đúng, đọc trôi chảy thì khi lên các lớp trên HS sẽ học vững vàng, học tốt hơn, và các em sẽ ham học, tích cực trong học tập.

Thực tế giảng dạy, đối với HS lớp 1 còn một số tồn tại trong KNĐ như: còn nhiều HS nhận biết chữ cái chậm, ghép vần chậm, phát âm chưa rõ tiếng, chưa đúng ngữ pháp, chưa lưu loát. HS trong lớp có trình độ không đồng đều, có HS thì đã đọc tốt khi vào lớp 1, có nhiều HS thì chưa biết, có nhiều HS phát triển tốt, học tốt, tiếp thu nhanh nhưng cũng có một số HS phát triển chậm học trước, quên sau. Vì vậy, cần chú trọng đến việc phát triển KNĐ cho HS bằng kỹ thuật dạy tích cực, trong đó có biện pháp sử dụng trò chơi (TC) học tập, thay thế các phương pháp truyền thống trong dạy đọc nhằm góp phần phát triển KNĐ cho HS.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Ý nghĩa, mục đích của biện pháp

TC học tập đóng vai trò quan trọng trong việc rèn luyện và phát triển KNĐ cho HS lớp 1. Thông qua các hoạt động vui chơi, HS không chỉ được tiếp cận với kiến thức một cách tự nhiên, hứng thú mà còn

được rèn luyện các KNĐ một cách toàn diện và hiệu quả. TC học tập kích thích sự tham gia tích cực, tạo động lực mạnh mẽ để HS khám phá và chinh phục thử thách, từ đó giúp các em chủ động tiếp thu kiến thức và rèn luyện kỹ năng (KN).

2.2. Nội dung và các bước thực hiện biện pháp

Bước 1: Lựa chọn TC phù hợp: Việc lựa chọn TC phù hợp là bước đầu tiên và quan trọng để đảm bảo hiệu quả của hoạt động dạy học. Cần xem xét kỹ nội dung bài học, mục tiêu cụ thể của việc rèn KNĐ và trình độ hiện tại của HS để chọn lựa TC phù hợp nhất. Ví dụ, nếu mục tiêu là giúp HS nhận biết và đọc các chữ cái, có thể chọn TC ghép thẻ chữ cái với hình ảnh tương ứng. Nếu mục tiêu là rèn KNĐ hiểu, TC ô chữ hoặc xếp hình có thể là lựa chọn tốt hơn. Đối với HS đã có KNĐ cơ bản, TC đóng vai hoặc đọc nối tiếp sẽ giúp các em phát triển KNĐ lưu loát và diễn cảm.

Bước 2: Hướng dẫn và tổ chức TC: Sau khi đã chọn được TC phù hợp, cần hướng dẫn chi tiết luật chơi, cách chơi và mục tiêu của TC cho HS, cần giải thích rõ ràng từng bước của TC, đảm bảo rằng tất cả HS đều hiểu và nắm rõ cách tham gia. Trong quá trình tổ chức, cần đảm bảo sự công bằng, tạo điều kiện cho tất cả HS đều có cơ hội tham gia và thể hiện bản thân.

Bước 3: Theo dõi và hỗ trợ: Trong quá trình HS chơi TC, cần theo dõi sát sao hoạt động của các em, đặc biệt là những em gặp khó khăn hoặc chưa hiểu rõ luật chơi, cần sẵn sàng hỗ trợ, giải thích và khuyến khích các em tham gia tích cực vào TC. Cần khuyến khích sự tương tác, hợp tác và giúp đỡ lẫn nhau giữa các HS, tạo ra một môi trường học tập tích cực và thân thiện.

Bước 4: Đánh giá và tổng kết: Sau khi TC kết thúc, cần đánh giá kết quả của TC một cách công bằng và khách quan, có thể sử dụng các hình thức đánh giá đa dạng như quan sát, chấm điểm, hoặc đánh giá đồng đẳng. Đồng thời, cần đưa ra nhận xét, góp ý và khen thưởng cho những HS hoặc nhóm HS có thành tích tốt, tạo động lực cho HS tiếp tục cố gắng và phát triển. Cần tổng kết lại những kiến thức và KNĐ mà HS đã được rèn luyện thông qua TC, giúp HS củng cố kiến thức và nhận ra sự tiến bộ của mình.

Đối với KNĐ thành tiếng, TC học tập có thể giúp HS rèn luyện khả năng đọc đúng, rõ ràng và trôi chảy. Ví dụ, TC “Thi đọc nhanh” hoặc “Đọc theo hình ảnh” sẽ khuyến khích HS luyện tập phát âm chuẩn xác và đọc trơn tru các từ, câu và đoạn văn ngắn. Bên cạnh đó, TC đóng vai hoặc kể chuyện sẽ giúp HS rèn luyện KNĐ diễn cảm, thể hiện ngữ điệu và cảm xúc phù hợp với nội dung bài đọc.

Đối với KNĐ hiểu, TC học tập có thể giúp HS rèn luyện khả năng nắm bắt ý chính, tìm kiếm thông tin chi tiết và suy luận logic. Ví dụ, TC “Ô chữ” hoặc “Ghép hình theo câu chuyện” sẽ yêu cầu HS đọc hiểu nội dung để tìm từ khóa, sắp xếp câu hoặc ghép các mảnh ghép thành một bức tranh hoàn chỉnh. Qua đó, HS không chỉ rèn luyện KNĐ hiểu mà còn phát triển khả năng tư duy, phân tích và tổng hợp thông tin.

2.3. Ví dụ minh họa biện pháp

Hầu hết các bài học trong chương trình Tiếng Việt lớp 1, bộ sách *Chân trời sáng tạo* đều có thể áp dụng phương pháp TC học tập để rèn luyện KNĐ. Một số ví dụ cụ thể bao gồm:

Tập 1 bộ sách *Chân trời sáng tạo*

+ Bài “Ôn tập và kể chuyện” (các chủ đề): “TC đóng vai”, “Kể chuyện theo tranh”, “TC từ vựng”...

+ Bài “Kì nghỉ”: TC “Đi du lịch”, “Tìm đồ vật”, “Ghép hình kỳ nghỉ”...

+ Bài “Thể thao”: TC “Ai nhanh hơn”, “Đố bạn môn thể thao”, “Tập làm vận động viên”...

Tập 2 bộ sách *Chân trời sáng tạo*

+ Bài “Ngày tuyết rơi”: TC “Xếp hình câu chuyện”, “Tìm từ khóa”, “Đóng vai nhân vật”...

+ Bài “Những người bạn đầu tiên”: TC “Ai là người thân”, “Ghép tranh gia đình”, “Kể chuyện về bạn”...

+ Bài “Mẹ và cô”: TC “Đóng vai mẹ và cô”, “Thi kể chuyện về mẹ”, “Vẽ tranh về cô giáo”...

Việc lựa chọn TC phù hợp sẽ phụ thuộc vào nội dung bài học, mục tiêu cụ thể và trình độ của HS có thể sáng tạo và thiết kế các TC mới để tạo sự hứng thú và tăng cường hiệu quả của việc rèn luyện KNĐ

cho HS lớp 1.

Ví dụ 1: Bài học “Bông hoa niềm vui” (Tiếng Việt 1 - Tập 2, trang 26, bộ sách *Chân trời sáng tạo*) kể về câu chuyện của bạn nhỏ tên là Mai. Mai rất thích hoa hồng và đã trồng một cây hoa hồng nhỏ trong vườn. Mai chăm sóc cây hoa hồng rất cẩn thận, tưới nước, bắt sâu cho cây. Cuối cùng, cây hoa hồng đã nở ra một bông hoa thật đẹp, mang lại niềm vui lớn cho Mai.

Đối với bài học này, TC phù hợp có thể áp dụng là “Trồng hoa và kể chuyện”.

TC “Trồng hoa và kể chuyện” được lựa chọn vì những lý do sau:

+ Phù hợp với nội dung bài học: TC mô phỏng hoạt động trồng và chăm sóc hoa, tương tự như những gì Mai đã làm trong câu chuyện. Điều này giúp HS dễ dàng liên hệ và ghi nhớ nội dung bài học.

+ Rèn luyện KNĐ hiểu: TC yêu cầu HS đọc hiểu nội dung câu chuyện để kể lại các sự kiện theo trình tự, mô tả nhân vật và cảm xúc, đồng thời trả lời câu hỏi về nội dung.

+ Rèn luyện KNĐ diễn cảm: HS được khuyến khích thể hiện giọng đọc, ngữ điệu và cảm xúc phù hợp khi kể lại câu chuyện hoặc đóng vai nhân vật.

+ Phát triển KN giao tiếp và hợp tác: TC được tổ chức theo nhóm, tạo cơ hội cho HS tương tác, trao đổi và hợp tác với nhau để hoàn thành nhiệm vụ.

+ Tạo hứng thú và động lực học tập: TC mang tính tương tác cao, tạo không khí vui vẻ và hào hứng, giúp HS chủ động và tích cực tham gia vào hoạt động học tập.

a. Cách tổ chức TC

b. Chuẩn bị:

+ Chia lớp thành các nhóm nhỏ (4-5 HS).

+ Chuẩn bị một số hình ảnh hoặc đồ vật liên quan đến câu chuyện (hoa hồng, bình tưới nước, dụng cụ làm vườn...).

+ Chuẩn bị một số câu hỏi gợi ý về nội dung câu chuyện.

c. Tiến hành:

+ Giới thiệu TC và hướng dẫn luật chơi.

+ Mỗi nhóm sẽ được nhận một bộ hình ảnh hoặc đồ vật.

+ Các nhóm lần lượt lên trình bày, vừa sử dụng hình ảnh/đồ vật để minh họa, vừa kể lại câu chuyện theo trình tự.

+ Các nhóm khác lắng nghe và đặt câu hỏi về nội dung câu chuyện.

+ Theo dõi, hỗ trợ và đưa ra nhận xét, góp ý cho từng nhóm.

d. Đánh giá:

+ Đánh giá dựa trên các tiêu chí như: khả năng đọc hiểu và kể lại câu chuyện, sự sáng tạo trong cách trình bày, khả năng làm việc nhóm và trả lời câu hỏi.

+ Khuyến khích các nhóm tự đánh giá lẫn nhau và đưa ra nhận xét về phần trình bày của các nhóm khác.

Rèn luyện KNĐ tích cực thông qua bài dạy

+ Thông qua TC “Trồng hoa và kể chuyện”, HS được rèn luyện các KNĐ một cách tích cực như sau:

+ Tích cực tham gia: HS chủ động tham gia vào quá trình học tập thông qua việc tương tác, trao đổi và hợp tác với các bạn trong nhóm.

+ Phát triển tư duy: HS phải đọc hiểu, phân tích và tổng hợp thông tin để kể lại câu chuyện và trả lời câu hỏi.

+ Tăng cường KN giao tiếp: HS được rèn luyện KN thuyết trình, đặt câu hỏi và trả lời câu hỏi.

+ Phát huy tính sáng tạo: HS được khuyến khích sử dụng hình ảnh, đồ vật và ngôn ngữ cơ thể để minh họa và kể lại câu chuyện một cách sáng tạo.

Nhìn chung, việc áp dụng TC học tập vào bài dạy “Bông hoa niềm vui” không chỉ giúp HS rèn luyện KNĐ một cách toàn diện mà còn tạo ra một môi trường học tập tích cực, thú vị và hiệu quả.

Ví dụ 2: Bài học “Đi chợ” (Tiếng Việt 1 – Tập 1, trang 30, bộ sách *Chân trời sáng tạo*), sử dụng TC “Nhận diện âm mới” để phát triển KNĐ.

+ Giúp HS nhìn, nhận diện và phát hiện, đọc được các chữ bắt đầu bằng âm d, đ.

+ Phân biệt được chữ d với đ và các chữ có nét gần giống.

Cách tổ chức TC

b. Chuẩn bị: Cờ hiệu: xanh 1, đỏ 1, vàng 1. Bảng cài lớn: 1. Bảng cài nhỏ: 3. Thẻ chữ: 24. Chữ ghi: b: 12, d: 4, đ: 4, p: 4.

c. Tiến hành

+ Luật chơi:

– Chọn thẻ được ghi chữ d hoặc đ giữa các thẻ mang chữ gần giống. Gắn được vào bảng cài của đội thẻ ghi chữ d hoặc đ.

– Khi lên tìm thẻ chữ, từng HS trong nhóm chơi, tay cầm cờ hiệu, chạy lên bảng cài lớn, chọn thẻ có ghi chữ d, đ, và đọc to chữ đó và cầm về gắn vào bảng cài của đội. Sau đó chuyển cờ hiệu cho người thứ hai. Người này thực hiện tiếp công việc. Cứ thế cho đến hết.

– Đội nào xếp đủ, đúng, nhanh, đẹp 4 chữ d, đ vào bảng cài của đội và cả đội thay phiên đọc hết các chữ trên bảng cài là đội thắng cuộc.

– Giáo viên (GV) gắn các thẻ chữ vào bảng cài lớn.

– Chia lớp thành 3 đội chơi.

– GV nêu yêu cầu của cuộc chơi.

– Từng HS trong các đội thay nhau tìm và cài chữ d, đ vào bảng cài của đội sau đó đọc to lại những chữ đã tìm được.

– Hết giờ, GV cho các đội tính điểm của từng đội.

d. Đánh giá:

+ Đánh giá dựa trên các tiêu chí như: khả năng đọc, nhận diện âm, từ mới, sự sáng tạo trong cách trình bày, khả năng làm việc nhóm và trả lời câu hỏi.

+ Khuyến khích các nhóm tự đánh giá lẫn nhau và đưa ra nhận xét về phần trình bày của các nhóm khác.

Rèn luyện KNĐ tích cực thông qua bài dạy

+ Thông qua TC “Nhận diện âm mới” HS được rèn luyện các KNĐ một cách tích cực như sau:

+ Tích cực tham gia: HS chủ động tham gia vào quá trình học tập thông qua việc tương tác, trao đổi và hợp tác với các bạn trong nhóm.

+ Phát triển tư duy: HS phải đọc hiểu, phân tích và tổng hợp thông tin để tìm đúng các từ, tiếng có âm d, đ.

+ Tăng cường KN giao tiếp: HS được rèn luyện KN thuyết trình, đặt câu hỏi và trả lời câu hỏi.

+ Phát huy tính sáng tạo: HS được khuyến khích sử dụng hình ảnh, đồ vật và ngôn ngữ cơ thể để minh họa và kể lại câu chuyện một cách sáng tạo.

+ Sau TC, GV nhận xét về KNĐ bài và bài tập về nhà của các em. Sau đó giải thích hình ảnh trong bài và giới thiệu âm d, đ, sẽ được học trong bài mới.

3. Kết luận

Bài viết đã đưa ra các đề xuất và phân tích về phát triển KNĐ thông qua TC học tập cho HS lớp 1. Việc áp dụng biện pháp đã nghiên cứu có thể làm cải thiện hiệu quả giảng dạy và phát triển KNĐ của HS. Tuy nhiên, để đảm bảo tính khả thi và hiệu quả, cần tiếp tục nghiên cứu và tinh chỉnh phương pháp này, cũng như mở rộng phạm vi nghiên cứu để có cái nhìn toàn diện về việc phát triển KNĐ trong quá trình giảng dạy và học tập.

Tài liệu tham khảo

[1]. Lê Thị Lan Anh, Trần Thị Vân (2016). *Phát triển kỹ năng đọc cho HS lớp 1 thông qua phân môn Học vần*. Tạp chí Giáo dục. (3), 5-8.

[2]. Nguyễn Hữu Châu (2004). *Phương pháp tổ chức dạy đọc và thực hành đọc trong nhà trường*. NXB Đại học Sư phạm. Hà Nội.

[3]. Trần Lê Phương (2018). *Phát triển kỹ năng đọc cho HS lớp 1*. Tạp chí giáo dục, (23), 22-23.